

Oponentský posudok na diplomovú prácu

Jakuba Bartoša: Luděk Pik: politický portrét významného plzeňského starosty

Predložená diplomová práca je venovaná biografii významného sociálno-demokratického politika, pomerne dlho (1919 – 1938) slúžiaceho starostu mesta Plzeň Lud'ka Pika (1876 – 1948). Pik sa od konca 19. storočia začal výraznejšie politicky angažovať v sociálno-demokratickom hnutí a jeho kariéra pokročila pomerne rýchlo. Od roku 1907 sa stal poslancom Ríšskej rady a v roku 1919 ho zvolili za starostu. Aj počas prvej republiky zasadol do poslaneckých lavíc najvyššieho zákonodarného orgánu. Zmenu priniesli až medzinárodné úspechy politiky Adolfa Hitlera, Mníchovská dohoda a následný vznik druhej republiky. Vtedy sa z úspešného starostu stal nežiaduci človek. Počas vlády nacistov bol perzekvovaný, ale ako upozornil Jakub Bartoš, jeho osud sa líšil od osudov jeho politických súpútnikov. Na rozdiel od nich, však po roku 1945 bola jeho hviezda odsúdená na zabudnutie.

Na prvý pohľad ide o klasickú chronologicky postavenú a informačne veľmi bohatú politickú biografiu, v rámci ktorej autor sleduje kroky a dielo hlavného aktéra, pričom svoj výklad vkladá do kontextu regionálnych, aj širších dejinných súvislostí, a predovšetkým do dejín sociálnej demokracie. Za veľmi zaujímavé považujem pasáže, kde autor zamýšľa nad osudom Pika v kontexte s osudmi iných sociálnych demokratov, resp. kde analyzuje stranícke záležitosti. Aj z vyššie napísaného vyplýva, že kolega sa rozhodol uprednostniť práve politické kontexty pred podrobnejšou analýzou osobného – súkromného života. V závere to vysvetľuje aj tým, že „v životě Lud'ka Pika hrálo jeho soukromí vedlejší ba dokonce zcela marginální roli“. Nejedná sa teda o pokus vytvoriť tzv. totálnu biografiu, keďže Jakub Bartoš si je vedomí heuristickej náročnosti až neuskutočniteľnosti takéhoto konceptu. Definoval teda niekoľko kľúčových momentov v Pikovej politickej kariére a prostredníctvom nich rekonštruje jeho život a dielo. Na základe toho sú vytvorené aj jednotlivé kapitoly, nazvané: *Luděk Pik – od narození k prahu politické kariéry; Pikovo působení v sociální demokracii a v Plzni do října 1918; Starostenství a první republika (1918 – 1938); Druhá republika a okupace – život v ústraní a pronásledování; Poválečný osud Lud'ka Pika (1945 - 1948)*. V tomto kontexte sa ako formatívny javí zážitok z detstva, keď došlo k výraznému zhoršeniu finančnej situácie rodiny (s. 21).

Určitou výhodou pri písaní tejto práce je, že existuje osobný fond hlavného aktéra, resp. že bolo napísaných už pomerne veľa prác týkajúcich sa dejín Plzne a politických strán v prvej polovici 20. storočia. Kolega Bartoš však upozorňuje na nekompletnosť a problematickosť Pikových osobných spomienok uložených v pozostalosti, resp. na ideologické mantinely viacerých prác venovaných robotníckemu hnutiu v Plzni.

Z hľadiska proporcionality, celkom logicky je najviac strán venovaných obdobiu Pikových politických aktivít, t.j. do roku 1938. Nasledujúce strany sú venované najmä vytlačeniu Pika z politického života a represiiám voči jeho osobe, pričom zásadným problémom pre spracovanie tohto obdobia je nedostatok prameňov.

Ide o heuristicky veľmi zaujímavú prácu, kolega Bartoš bádal v piatich archívoch a preštudoval aj obrovské množstvo tlače. Zoznam využitej literatúry poukazuje na jeho veľký prehľad v tejto oblasti. Zaujímavé sú aj prílohy.

Naopak, za trochu rušivé považujem neustále až familiárne vyznievajúce opakovanie slova „Luděk“ v časti venovanej jeho mladosti.

(s. 59) „*deponovaných maďarských jednotiek*“ – nie uhorských?

Do diskusie by som rád prispel otázkou: v úvode a závere mi trochu chýbalo zdôraznenie výsledkov/jedinečnosti Vášho výskumu. Kde ste došli k novým informáciám, resp. korigovali argumentáciu predchádzajúcich autorov?

Na záver mi ostáva len skonštatovať, že ide o veľmi kvalitné dielo, ktoré spĺňa všetky predpoklady kladené na magisterské diplomové práce a k obhajobe ho odporúčam s hodnotením výborne (1).

V Prahe, 8. 9. 2014